

muusika

Eesti Arnold Schönbergi Ühing

1992. aasta 22. augustil asutas üksteist inimest, kellest enamik olid Tallinna konservatooriumis õppivad või õppinud muusikud, Pärnus Niidupargi koolis Eesti Arnold Schönbergi Ühingu. Esimeseks juhatase esimeheks valiti Andrus Kallastu, kes oli ka teadvustanud ühingu vajaduse.

Ühing tekkis 1980. aastate lõpul kohtunud muusikatudengite, poliitilise üleminekuaja noorte igatsusest uue ja vaimse järele, mille sümbolina nähti XX sajandi muusikalise avangardi isa Arnold Schönbergi. 1988. aastal hakkas Andrus Kallastu korraldama Pärnu nüüdismuusika päevi (PNP) – peamiselt selleks, et tegelda XX sajandi muusikaga, millega koolis polnud kas siis üldse või piisavalt palju kokku puutunud. Igal PNP-l, mis toimusid 1988 – 1994 ja 1998 jaanuari viimasel nädalavahetusel, oli pearõhk ühel XX sajandi suurheliloojal: tema muusikat mängiti kontsertidel ja analüüsiti konverentsil: 1988 – Igor Stravinski, 1989 – Paul Hindemith, 1990 – Benjamin Britten, 1991 – Arnold Schönberg, 1992 – Alban Berg, 1993 – Anton Webern, 1994 – Olivier Messiaen, 1998 – “Vaikus” (põhirõhk John Cage’i ideedel). 1990 hakati – jälle Andrus Kallastu algatusel – Tallinna konservatooriumis välja andma ajakirja Scripta Musicalia, mida ilmus küll vaid üks aastakäik (kasvas üle Muusikaleheks ja kirjastuseks Scripta Musicalia), kuid mis pani kindla aluse tegijate teadmisele, et muusika tõeliseks mõistmiseks on tarvis ka sõna.

1995. aastast on ühingu juhatase esimees Mart Jaanson. PNPd muutusid Tartu uue muusika päevadeks/pidustusteks (TUMP). Muude kunstialade esindajate, teadlaste ja filosoofide abiga võeti vaatluse alla XX sajandi teise poole muusikaline avangard, kontsertide osa põhiesinejaks oli noor NYVD-Ensemble Olari Eltsi juhtimisel: 1995 – Pierre Boulez, 1996 – Luciano Berio, 1997 – György Ligeti, 1998 – Harrison Birtwistle. 1998. ja 1999. aasta konverentsidel püüti vanakreeka mõiste *techne* abil leida muusika ja teiste inimtegevuse valdkondade sidet. Tänavu juunis korraldati koostöös Tartu Jaani kiriku esindajatega Tartu Jaani kiriku päevade raames Eesti noorte heliloojate festival.

1997. aastal kinnistati ühingu liikme Maris Valk-Falgi initsiatiivil EASchÜ juurde kirjastus Scripta Musicalia, mis, nagu mainitud, oli sündinud juba varem. See omalaadne kirjastus on austustvääriva järjekindlusega üllitanud raamatuid muusikast, teadusest ja nende üleminekuvormidest. Kirjastuse juhi proua Valk-Falgi väsimist pole märganud.

Täna on ühingul kuusteist liiget: instrumentaliste-interpreete, heliloojaid, dirigente, muusikateadlasi, produtsente-ajakirjanikke, õpetajaid. Nimetagem nad siinkohal ära: Olari Elts, Mart Humal, Mart Jaanson, Andrus Kallastu, Madis Kolk, Liis Kolle, Märt-Matis Lill, Marko Lõhmus, Mirje Mändla, Tarmo Pajusaar, Kristel Pappel, Jana ja Mihkel Peäske, Helena Tulve, Maris Valk-Falk, Mari Vihmand. Nad on saavutanud omal alal professionaalsuse, omavad väarikat kohta muusikaelus. Mitmed tegutsevad välismaal. Enamikul on pered. Mis on siis ühingu kümme aastat koos hoidnud? Esiteks see, et liikmetel pole vastumeelt ühingu auväärse nime all vahel midagi ära teha. Teiseks aga sõprade ja tuttavate heameel üksteisega sidet pidada, vajadusel toetada ja innustada.

Eesti Arnold Schönbergi Ühing on sündinud ja kasvanud koos iseseisvuse taastanud Eesti muusikakultuuriga. Paljugi sellest, milleks ühing loodi – kaasaja muusika ansambel, festivalid, trükisõna, haridusprojektid –, on tehtud. Praeguse põhikirja järgi on ühingu eesmärgiks “uurida ja levitada Arnold Schönbergi ning tema õpilaste-mõttekaaslaste ja teiste uuenduslike muusikasuundade pärandit”. Siin annab veel ühteist ära teha.

Mart Jaanson,
EASchÜ juhatase esimees

tagasi